

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.
 Hat hóra 2 frt 50 kr.
 Három hóra 1 frt 25 kr.
 Előzetési pénzek póstatványval küldhetők.
 Egyes számok 12 kr. árral kaphatók
 a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK

Négyhasábos petít-sor egyszeri közlésért 7 kr.
 kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. felelendő.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 krajczár.

A nyilttérben:

minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.

Valánk újszekerítésben levő hirdető-írók, elő-
 írók, vagy a gyakori hirdetői tetemes díj
 kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adandók.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer.

→ + vasárnap reggel. + ←

A hirdetőket, előzetéseket s a reklámújszókat a kiadóhivatalba

(Takaréks- és Hitelezési épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„BARS”

XIII. évfolyamára.

Lapunk mai számával kezdjük meg pályafutásának tizenharmadik évfolyamát.

Munkatársaink és olvasóközön-
 ségünk nagybecsült támogatása
 nyújtott erőt a lap szerkesztőjének
 és kiadóinak, hogy a 12 év küz-
 delmeiből diadallal kibontakozva:
 függetlenségünk megőrzésének bol-
 dogító tudatában tekintünk a jö-
 vő elé.

Tizenkét év alatt a közönség
 érdekében kifejtett törekvésünk je-
 löli meg az irányt, melyen küzdeni
 fogunk tántoríthatatlanul. Ez alapon
 ajánljuk lapunkat a nagyközönség
 további, szíves jóindulatába.

Előfizetési feltételek:

Félévra 2 frt 50 kr.

Negyedévre 1 frt 25 kr.

1893.

Ismét egy év hanyatlott az enyé-
 szet sötét sirjába, hogy annyi ezer
 meg ezer társához csatlakozva, az el-
 mult idők nagy könyvébe temetkezzék.
 Magával vitte átélte örömeinket és bá-
 natainkat, nem hagyva számunkra
 egyebet, mint némelyekre kedves, má-
 sokra fájdalmas visszaemlékezést.

Az 1893-ik év tehát beköszöntött
 s mi örömmel, reménytelte kellemel üd-
 vözöljük azt. Vágy támad bennünk
 fellebbenteni a jövő fátját s meg-
 tudni, vajjon mit takargat, mit rejte-
 get számunkra. Leszünk-e gazdagabbak
 az örömben, boldogságban vagy éle-
 tünk további ösvényein ismét csak a
 bánat lesz osztályrészünk, kísérő tár-
 sunk? Felépti-e reménységünk össze-
 omlott tündérvárait? Meghozza-e ki-

TÁRCSA.

Uj esztendő.

Ücska tárgy. Megírták, megénekelték
 még ezideig minden esztendőben, különféle
 variációkban. Még is mindig újnak fogják
 tartani, mert „uj” a neve s a mi fő —
 minden 365 — 366 nap alatt ismétlődik egyszer.

Az emberiség, mint egy vándor utas,
 lemosa e napon az ut porát, s a háta mö-
 gött hagyott vidékre alig pillant vissza.
 Szemei egy szebb vidék bájaira vannak
 irányozva, melynek bérczei, rónái a távol
 kék ködében biztatólag mosolyognak, in-
 tegetnek elébe.

Nagy dolgokért sóvárgó szív a diadal
 zászlóját látja kitűzve egyik ormon, s meg-
 kettőzteti lépteit, erejét. Magasba meredő
 szikla tövében megenyhítő forrást vél a
 hirtadás, kinek dicsőségszomját az elha-
 gyott vidék vizei ki nem elégíték. Arany-
 bányát képzel a pénz-sóvár a kék szegélyű
 hegyek kebelében s reszkette számítja föl-
 halmozott kincseihez azok értékét. A pár-
 tában maradt hajadonok még egyszer meg-
 reszkírozzák a 10 és fél esztendőt . . . bi-
 zonyára lesz, a ki elhiszi s ad érte egy
 25—30 éves életet cserébe. Még az agg-
 legények szive is megmozdul s lehetetlen-
 nek tartja, hogy az uj mezőkön ne talál-
 kozzék Hymennel, esetleg Xantippével, ki
 már utolsó lépteit nógatja, de batyujában
 sok kincset viszen összehalmozva.

Legérdekesebb ilyenkor a most szüle-
 tett nagy leányok állapota. Kiknek még

nek-kinek szive vágyait? Lesznek-e a
 rétnék szép füvei, a szántóföldeknek
 dus, arany kalásza, a kerteknek gaz-
 dag gyümölcsei?

Akaratlanul is sok ilyen s ehhez
 hasonló kérdés támad lelkünkben s
 éppen ezért nem csodálkozhatunk azon,
 ha a kíváncsi és aggó ember sziv
 bepillantani vágyik a szemei elől el-
 takart kétes jövőbe. És ámbár a bölcs
 isteni gondviselés eltakarta azt előlünk,
 mindannak daczára még sem lehetet-
 len annak titkaiba be nem tekintünk
 s valami keveset abból meg nem tud-
 nunk, különösen, midőn ama sokszo-
 rosan tapasztalt igazság jut eszünkbe:
 „Nincs semmi új dolog a nap alatt.
 A mi volt: ugyanaz, a mi ezután is
 leszen.”

Ha az elmúlt idők fordítjuk te-
 kintettünket, látjuk, hogy életünk ut-
 jain az öröm és fájdalom, a remény
 teljesedése és a keserű csalódás egy-
 mást váltogatták. A mi pedig azelőtt
 is volt, az ezután is lesz. Részünket
 kisebb-nagyobb mértékben ezentul is
 ki fogjuk venni mind a kettőből.

A földmivelő, ki izzadva szántott
 s jó reménnyel szórta el a magot,
 örömmel fogja aratni az áldást; de
 lehetnek majd csapások is, a melyek
 csökkenthetik legszebb kilátásait. A
 családi élet kertjében új bimbók fog-
 nak fakadni a szülők nagy örömeire;
 de hervadni is fognak azok mély bá-
 natára. A jólétet s bőséget követni
 fogja a nyomor és a koldusbot; a
 boldogságot a szenvedés; az egészsé-
 get a betegség, a reményt a kétségbe-
 esés és viszont. A multak tapasztala-
 tai mutatják, hogy az élet nem volt
 és nem is lesz egyéb, mint a virág-
 zás és a hervadás, mint a fény és
 az árny folytonos egymásutánja.

Ilyen lesz a jelen év is, melynek
 küszöbét ma léptük át. Elődeihez ha-
 sonlóan ez is meg fogja hozni szá-

tiszta lánggal lobog szivében az ideális
 szerelem. Szolid arcuk fehér, mint a Kár-
 pátok hava, s igaz tüzzel ég azon a sze-
 mérem pirja, mint a hóra hullott pünkösdi
 rózsza. Már nem gyermekek; az uj esztendő
 meghozta a bokáig érő szoknyát. Még nem
 avatott nagy leányok; de már alig jár hó
 szükséges a teljes rutinhoz. A legszebb
 kor, a leggazdagabb kedélyvilág első, vi-
 rázó, májusi időszaka ez, mikor az ibolya
 haloványul, hervad, a gyöngyvirág teljes
 pompájában tárja föl bájait, ontja bűvös
 illatát, és a rózsafakón vörös csikos bim-
 bók dugják ki fejecskéiket a levelek alól.

Olyan szépnek, jónak, áldásosnak
 senki sem látja az uj mezőt, mint ő. Bi-
 zonyára friss levelekkel, tarka, szingazdag
 virágokkal lesz behintve mindenütt az ut,
 hová apró lábaikkal lépnek. Fönn sötét-
 kéken mosolyog a menny, a földön pedig
 regényes tájak váltakoznak s árasztják el
 őket vidámsággal, szerelemmel, madárszóval,
 gyönyörűséggel.

Nem hiszem, hogy egyetlenegy is volna
 közöttük, ki a mult éjszakán ne kísértette
 volna meg — álmában a jövőbe nézni.

Az álomfejtés már kezdetét vette. Ott
 áll mindenik ablakánál s bágyadt tekintetét
 a measzoségre mélyeszi. Látja a kedves
 alakot, ki még ez évben üdvösséget hoz
 az ő lázasan dobogó szívének. Szavát is
 hallani véli, a mint reszkette suttozja a
 drága szót . . . S talán érzi azt a forró
 érintést kis kacsóján, azt a gyöngéd ölelést
 vállainál — de már erre nem lehet egy
 helyen maradni. Ajakát, szemét, orcáit

munkra nemcsak azt, mit szivünk
 ohajt: a kedves, boldog órákat; de a
 zivatarokat is.

A mi őszinte kívánságunk e na-
 pon pedig az: legyen olvasóinknak a
 bánatban minél kevesebb, az örömben
 minél több osztályrészük, hogy maj-
 dan, midőn ez újszülött mint megöre-
 gedett, vén apó elődeihez vándorol,
 sok kedves emléket hagyjon maga
 után.

Boldog újévet!

A mária-nosztrai kir. orsz. női fegy- intézet.

Évenként nyert szabadságidőm alatt
 hazánk egyes letartóztatási intézeteit szok-
 tam megtekinteni azon célból, hogy össze-
 hasonlítsam a fiatal koru (20 éven aluli)
 bűnösök elhelyezésére szánt kir. javítóinté-
 zeteket a felnőtt koru bűnösök letartóztatási
 helyeivel, a kir. orsz. fegyintézetekkel.
 Miután megelőzőleg a váci, lipótvári és
 illavai kir. orsz. fegyintézeteiket, a szegedi
 kir. kerületi csillagbörtönt és államfogházat,
 a kolozsvári kir. fiu- s a rákos-palotai kir.
 leányjavítóintézeteiket már megtekintettem:
 a f. évi szeptember hó végén a mária-nosztrai
 kir. orsz. női fegyintézetet látogattam meg.

Mária-Nosztra Holtvármegyének déli
 részén van; igénytelen kis tót falu, még
 nevét is kevesen tudják s talán keveseb-
 ben azt, hogy ott nők számára szánt fegy-
 intézet van. Maga a község Szob vasuti
 állomástól egy órányira a hegyek között
 fekszik sziklára építve. Lakosai szegények,
 mert földjük kevés van s leginkább a Lu-
 czenbacher Pál, főrendiházi tag szobi kö-
 bánjának töréséből és köfuvározásból
 élnek.

A községnek legemelkedettebb részén
 áll a kir. orsz. női fegyintézet összeépítve
 a mária-nosztrai r. kath. templommal, mely
 két tornyával még díszesebbé teszi a kü-
 lönbben is nagy terjedelmű impozáns fegyház-

elfutja a láng s ő is kissalad és átöleli
 nyakát, csókolja homlokát, arcát a —
 mamának. Ez pedig nem sejtí, mire vélje a
 ritka nagy örömet, mi az ártatlan gyermek
 minden tekintetéből pasaron sugárzik. Vagy
 ugy! az uj esztendő és a nagy leány
 ruhája.

Nem kevesebb vidámságot hoz az uj
 év azok lakásába, kiknek erejét elcsigázta,
 de meg nem törte a mult esztendő. Régi
 nagy igazság, hogy „változásra változás.”
 Még a viz sem foly egyformán mindig és
 mindenütt.

A nyomor és inség hajlékának ablakán
 beröppen a reménység fehér galambja, s
 hozza csörében azt a drága olajágat, minnek
 az a hivatása van, hogy a csüggedő sziv-
 nek hitet adja vissza, s a nap küzdelmei-
 ben meglankadt erőt uj tettekhe hevítse.
 És a szenvedések közepett elfasult sziv
 megint szikrát fog, mint a régi tapló — s
 észre sem veszi, mikor benne új hit, új
 vágy, új remény rak fészket, s tagjaiban
 új erő pezsdül meg; bátran, kitartón, föl-
 emelt homlokkal vinni az élet és a sors
 nagy fakesztjét.

Szerető szülőkkel áldodik az árva. Vi-
 gan eszi kenyérét a koldus — hátha lesz
 egy jölvő kéz, mely épen ez évben ke-
 resi föl, s menti meg a bizonytalantól. Ja-
 vulást remél a beteg. Kinek fájdalmán nem
 segít az emberek tudománya, csak az időre
 számíthat.

Uj fény, új világ, új idő.

Sokat vár tőle a tudós is, ki évek óta
 lázasan dolgozik nagy munkáján.

épületet; keletkezésének története a követ-
 kező: Ezen épület kezdetben a Pálosok
 (szerzetes rend) zárdája volt, kik azt, va-
 lamint a körülötte fekvő nagyobb terjedelmű
 szántóföldeket és erdőt tulajdonukként
 bírták, míg József császár 1780—1790. kö-
 zött a Pálosokat innen kiűzte s zárdájukat
 a terjedelmes külsőséggel együtt a vallás-
 alapnak adományozta. Ez időtől kezdve, az
 abszolút korig, a birtok házilag kezeltetett
 s a volt zárda a jószágigazgatóság lakhelye
 lett. A függetlenségi harcz után a hazánkban
 uralkodó „német kormány” 1857. évben
 bérbevette a volt zárdaépületet a hozzá
 tartozó földek egy részével 40 évre, s az
 épületet egy emeletre fölépítvén, azt női
 fegyintézetnek szánta.

A fegyintézet tehát 1857. óta áll fenn
 s azóta állandóan a paulai szent Vinczéről
 nevezett apácák vezetik — ugy szólván
 — teljesen függetlenül minden befolyástól.
 A fegyintézet felett főfelügyeletet gyakorló
 m. kir. igazságügyminiszterium naponként
 34 krt fizet minden egyes fegyencznő után
 s ezen összegből és a fegyencznők kézi
 munkájából befolyt jövedelemből fedezik
 az apácák az intézet mindennemű költ-
 ségeit.

A kir. igazságügyminiszterium képvise-
 letében egy ügynök lakik állandóan Mária-
 Nosztrán, ki az apácák működését ellen-
 őrizi s évnegyedenként jelentést tesz az
 igazságügyminiszteriumhoz az orsz. fegyin-
 tézet állapotáról.

Az intézet vezetésével megbízott apá-
 czák 38-an vannak, ezeknek segítségére 8
 fegyőr (férfiak) van alkalmazva. A fegy-
 örök rendszerint iparosok, van köztük pl.
 asztalos, cipész, gépész stb., a kik aztan
 kötelesek az intézetnél előforduló s szak-
 májukba vágó munkákat is teljesíteni.

Az intézetbe idegennek beemenni ritka
 esetben sikerül, mert az apácák nemes
 munkájukat csendben, zajtalanul, ugy szólván:
 titokban végzeik s nem ige engedik
 meg, hogy szentélyükbe idegen egyén, kü-
 lönbösen férfi, beemjen. Hogy en mégis
 szerencsés voltam e nagy fontosságú inté-

És az emberiség, ez örök — egy küz-
 delem, pillanatra felejtí az igazságot: „Most
 sirunk, majd kaczagunk; de a halát azt
 mondja: csitt! . . .” Hogy az ég felé
 emelkedő Ikarus lebukik, és a ki egyszer
 lebukott, nehezen kívánczok vissza a ma-
 gasba. Hogy egy emberéletben csak egyszer
 fordul a „szerencsekerék”, melynek öt fala
 közül mikor egyik az éghoz, másik mindig
 a sirhoz áll legközelebb.

De minden uj elavul. Így az esztendő
 is. És az utas megszokja az ujat térben és
 időben. Egyik bukik, másik emelkedik. —
 Agglegények, pártás hajadonok, árva, be-
 tegek felejtik az első nap biztató szavát,
 derűjét. S ott, hol a nyomor és küzdelem
 vivja soha meg nem szakadó csatáját, mi-
 kor forogni kezd vele a világ; megáll az
 ember egy alapon, megfogózik egy támasz-
 ban; s mikor kicsiny, bizonytalan sajkáját
 verik, török, hanyják a hullámok, megöleli
 az ingó árbocot: „Nincs veszve bármi
 sors alatt, ki el nem csüggedett! . . .”

P. L.

Télen.

Hová lett a tavasz illatos virága,
 Szellő süttögása, erdő lombos ága?
 Elhervadt, messzeszállt, emléken él csupán,
 Csend s némaság borong a tél birodalmán.

Hová tilt el a nyár ragyogó díszével,
 Arany kalászalval, áldása ezrével?
 Letépték köntösét s a mi maradt rajta,
 Azt is csak a fájó emlékezet hagyta.

É'repült az ősa is pauzussal szaladvól,
 Mitha a természet bus lelké: vinné el!

zetet megtekinthetni, az igazságügyi kormány képviselőjének: Dávid Benő urnak köszönhetem, ki kérésre szíves volt az intézetbe bebocsátani és személyesen kálauzolni.

A belépő idegent a zárt kapunál egy, az u. n. „kapus apáca“ fogadja s bocsátja be. Az idegen belépése az apáca-főnöknél mindenkor bejelentendő s az intézet megtekinthetése az ő engedélye szüntelen kikérendő. — Az intézetben ünnepléses esend honol. A szép, tágas folyosók, a rendkívüli tisztaság, a termék felszerelése és czélszerű berendezése kellemes benyomást tesznek az idegenre. Mindjárt a főkapu mellett van a tanácsterem s ezzel kapcsolatban a kir. ügynök hivatalos helyisége. — A folyosókon, a termekben mindenféle számtalan papírtábla van kifüggesztve s azokon egy-egy bibliai passzus, egy-egy intő szó, vagy mondat olvasható, s az ember bármire fordul, templomban lenni képzelet magát.

A belépő idegent a fegyencznök felállva, tiszteletteljesen s rendszerint „kezeit csókolom“ kifejezéssel üdvözlök s közibük menve, kézi munkáikat önként egész készséggel mutogatják meg. Az idegen legfeljebb a kézi munkára vonatkozólag intézhet kérdést a fegyencznőhöz, de annak pl. nevét, elítélés okát stb. kérdezni szigorúan tiltva van.

A fegyencznök létszáma 450—500 között váltakozik, s ezek 3 osztályba vannak beosztva koruk és erkölcsi javulásuk szerint. Minden osztálynak van külön munkaterme és hálóterme; a munkát egy-egy osztálybeliek együtt, azaz egy teremben végzik, míg hálásra több terem van berendezve. Munkájuk leginkább a szoros értelemben vett női kézi munkából, t. i. varrás-, himzés-, kötés-stbből áll; a kik ezekre nem alkalmasak, vagy öregek, azok tollat fosztanak, házi vagy mezői munkát végeznek. A készített kézi munkák gyönyörűek s rendszerint megrendelésre készülnek. A III. osztályban a „visszaesők“ fegyencznök vannak, azok t. i. a kik a javulás útjáról letértek s előbbi büneikbe ismét visszaestek. A fegyencznök egy része nyáron át külső munkával is foglalkozik: ültetnek, kapálnak, gyomláznak, a fegyintézet tulajdonát képező s házilag kezelt szántóföldeken. A felügyeletet itt szintén az apácák teljesítik, de ezeknek segítségére rendszerint egy-két fegyveres fegyőr is kirendeltetik. A nehezebb munkával foglalkozó fegyencznök rendszerint „ajándék-vacsorát“ is kapnak, míg a többieknek ez nem jár.

(Folyt. köv.)

Budapest, 1892. december 29.

— Az év vége. — Visszatételek. — Jelméz estély a jégpályán. — Fővárosi közgyűlés. — Reformok. —

Repül az idő! Pereg a rokkája, és egy szál fonál az 1892-ik esztendőnek fonala fogy, gyengül, míg Szilveszter napjának éj-

Elhervadt virágok, megsárgult falombok
Bánatos a lelkem, ha rátok gondolok!

Itt van a tél ismét esendes nyugalmával,
Fehér takaróját elhozta magával;
Mint anya gyermekét, úgy ő is a földet
Betakarja szépen, ne bánásik már többet.

Hullnak a hópelyhek, nézem elmerengve,
Egy-egy tündő képet juttatnak eszembe
És a lelkem úgy fáj, hej de senkim nincsen,
Ki fájó sebére gyógybalzsamot hintsen.

Voltam boldog én is, szerettem, reméltem,
Tavaszi mosolygása, gyönyörű volt életem.
Hű s igaz szerelmeim virágos kertjében,
Ajkiuk süttogása lebbent el az éjben.

Szerelmeim kalászt gyönyörködve szedték
Remény mezejéről, szentül hívén bennük,
Boldogságunk napja fényesen ragyogott,
Ki gondolta volna: homály is lehet ott!

Nem akartam hinni, hisz az lehetetlen!
Hogy egy földi angyal lehet ily lelketlen,
Hogy egy tiszta szívvel, annak szerelmével
Ily könnyedén játszik, ugyan ki hinni el?

Pedig úgy volt . . . megéhalt . . . elhagyott hüt-
[lenül],
Mint madár a tájat, ha elkietlenül.
Olyan lett a lelkem, mint ősz hervadása,
Fáj a szívem nagyon, sötét bánat ássa.

Azóta ha látom a hulló hóhélyt
Sohaj két ajkamon: jó lenne odalent!
Megpihennék én is, — nyugtom megtalálom
Az ő boldogsága lenne édes álmom.

Varannay Sándor.

Emlékek.

Fehér szőnyeg borítja a földet. Hull,
hull a hó, hideg van; csak benn a meleg
szobában barátságos az élet.

szakáján megszakad örökre. Az emberek látó képessége különböző. Némelyek előtt sötét rémes árnyként suhan a múltba s a távolból is félelmesen integet, panaszt hoz az ajakra, könyvet csal a szemekbe, mások előtt dicsőfénytel környezve tündöklök s fénye a borongós jövőbe is sugárként tör utat. Lejáróban van szereplésed 1892-ik esztendő! Sokan tapsolnak néked, midőn bucsút mondasz, sokaknak ajkára csak szitkok kisérteben kerülöz. De a história más-kép itél. Mikor Magyarország történetének megírója eljut az 1892-ik évhez, akkor előbb leteszi a tollat és megpibén. Gazdag volt ez év és változatos az eseményekben. Politikai életünkben egy rendszer bukott meg, s egy rég hangoztatott elv ébredt életre: a valódi liberalizmus. Rémes, viharos felhőként tüntek fel: a nemzetiségi izgatások és a vallásfelekezeti harcok. Mindkettő oszladozó félben van.

Gazdasági tekintetben is fejlődöttünk. A vámszerződések megkötése által kereskedelmünk föllendült s kedvező pénzügyi viszonyaink tért engedtek a valuta reform megalkotásának. Különösen fejlődött hazánk büszkesége a főváros. A tömérdek magán-építkezéseken kívül, a melyek hovatovább imponáló külsőt kölcsönöznek Budapestnek, a fővárosi közgyűlés által éveken át hangoztatott kívánalmak lönek határozatokká ez évben, s várják a létesítést.

De az én célelem nem lehet az, hogy az 1892-ik évi események roppant halmozatát csak vázlatosan is felsoroljam. A heti eseményekre térek, a melyek közül az egyszerű nálunk is legnagyobb számba megy a nagy hideg. Korcsolyázó és nem korcsolyázó publikum előtt egyaránt. Az előbbieknél azért, mert a fülüket féltik a lefagyástól, az utóbbiak előtt pedig, mivel a budapesti korcsolyázó egyeslet január hó 15-én egy jelméz estély megtartását tervezi. Az ilyen élvezetes mulatság, a melynek tartása a külföldön már régen divatozik, az első lesz nálunk, annyival is inkább megérdemli tehát a figyelmet. Érdeklődnek is iránta a szenvedélyes korcsolyázók, s naponként imáikba foglalják a jeget és Rohonyi Gedont, a jégmulatság rendező bizottság elnökét, kívánván mindkettőjüknek, hogy az egyiket legalább 15-ikéig, a másikat pedig az emberi kor legvégső határáig tartsa meg az Uristen.

No lám, a korcsolyázók ez imaszerű fohászárol jut eszembe, hogy Ráth Károly főpolgármester már hosszabb időn át betegeskedik, s helyette a tegnap tartott közgyűlésen Gerlóczy elnököl.

A legérdekesebb tárgy egy indítvány volt, a mely a villanyvilágításra szolgáló erőt a vízvezetékekkel kapcsolatba hozni tervezi. Az indítvány a szakbizottságnak adott ki.

Majd elválnak a jövő évben, mikép fog ez a két régen tervezett mű elkészíteni. Különben az 1893-ik év nagy események éve lesz. Elhíntetett a mag, elhangzottak az igék a társadalmi és politikai élet mezéjén, s a gyümölcs szedés, az aratás ideje a jövő év lesz. Készül a magyar udvartartás szervezete, a büntető törvénykönyv, a házassági jog kodifikációja, aktualissá válik a tisztviselők fizetés emelése, szóval az 1893-ik év boldognak ígérkezik innen a jelenből szemlélve és hogy valóban az is legyen mindenkire nézve azt kívánja, a

Fővárosi levelező.

Elmultak a szép nyári és őszi napok, melyekre oly fájó örömmel emlékezem.

Még zöldelt a fű kis ablakod alatt, még dalolt a madárka kis kertedben, még öntözni kellett a kis udvart, hol terebélyes fa árnyékában mulattunk, hol a zongora hangjai mellett táncoltunk.

Lelkem hányszor felkeresett azóta egy titokban.

Elhangzottak az utolsó akkordok is, ablakod sötét, nem nyílik meg már, mint azelőtt nyílt számomra csöndes, holdvilágos estéken.

Gyakorta felkerestelek én téged magányos kis szobád ablaka alatt; te a lámpa világánál olvasál, én meg a holdvilág csá-bos fényénél gyönyörködtem kökény szememben, piczi szájad mosolygásán, fejér arczod nemes kifejezésében.

Lábaim ilyenkor önkénytelenül is a földhöz tapadtak, ha indulni akartam, valami visszatartott.

Egy egész kis világot láttam én benned, megtestesülve volt a szépség a jóság-gal, hol szerénység győzött a büszkeség fölött. Aztán ha megszólaltak azok a szép ajkak, azt hittem, hogy égi lény szól le hozzám.

Várva-vártam az estéket, hogy újra láthassalak. Sokáig ment ez így, míg végre a barátság helyett szívünket a valódi szerelem lángja járta át.

Boldogságunk rövid ideig tartott. Jól emlékszem, egy szép szeptemberi estén volt utolsó találkozásunk. Ki hitte volna, hogy azok a beszédes ajkak utoljára szólanak,

A malmok kora.

A malmok oly idősök, hogy nehéz megállapítani, ki és hol találta fel azokat. Kövessük a régi görögök hagyományait, melyek szerint a malmok feltalálójaként Lelex spártai királynak Miles nevű fia szerepel.

A régi rómaiak Pilumaus istenünknek, Picumnus fivérének tulajdonítják e találmányt. Hogy azonban már a legrégebbi korban léteztek malmok, azt bizonyossá teszi azon tény, melyet Mózes beszél el, hogy Ábrahám felesége, Sára kalácsot süttött vendégei számára a legfinomabb lisztből; valamint az, hogy midőn Sámson fogolyként a filiszteusok kezeibe került, kényszerült a malmot hajtani. Mielőtt a kövek alkalmazva lettek, helyettük mozsarat használtak. A gabonaszem liszté való változtatásának leg-egyszerűbb módját — mint Plinius beszél — Numa király alatt a rómaiaknál csak-hamar más procesusokkal egészítették ki. E processus módszere a következő volt: Mielőtt a gabonát megtörték, vagy megzu-ták, megpirították, hogy hüvelyből könnyebben elválasztható és mozsárban megtörhető legyen; a további liszté való megmunkálás ugyanezen módon következett.

A rómaiak csak egyetlen fajtájú süteményt tudtak e lisztből készíteni, mely nem felelt meg a mi fogalmunk szerinti kenyérnek, minthogy a piritott liszt nem volt erjeszhető. Az etruszkoknál, egy nép-nél, mely Itáliában telepedett meg, a mozsarak hengerszerű alakot vettek föl; a mozsár belseje és feneke barázdákkal volt ellátva, épügy a török, melyek alul egész bunókban végződtek. A berendezés ezen neméből következtethető, hogy e bun-kónak a mozsárfenék közepe felé való visszalépésével a törő talajsíkja körsíkká változott át. A szerkezet és művelet ezen egyszerű módjából fejlődtek ki a malmok fokról-fokra. A mi a malmokat üzemük szempontjából illeti, az első malmok kézi-malmok voltak, főleg a keleten használtak. Ezek két malomkőből: a futó és az alapkőből állottak. A hajtásra nöket, rabszolgákat és gonosztevőket használtak.

A polgárosodás haladásával a leggazdagabbtól a legszegényebbik naponként mindenki készített lisztet és kenyeret; és Mózes elrendelte, hogy a malom ne legyen zálogtárgyként adósság fejében lefoglalható. A Pompéjiben eszközölt ásatások alkalmával a régi rómaiaknál használt malmokat találtak, melyek két köből állanak, s melyeknek alapkőve lapos teke, vagy golyó alakjával bírnak, míg a futóké ennek megfelelően ki volt vájva, úgy hogy körüte mozoghatott. A gabona egy tölcseralakú nyílason az örölkészülekek közé vitetett, melyek közepükön egymástól jobban távolodtak, mint szélükön. A malmoknak víz-erővel való hajtását úgy látszik, legelőször Mithridates hozta be, de annak időpontja pontosan meg nem állapítható. Mindamellett bizonyos, hogy a vizimalmok a nyugaton csak Pompeji bukása után Kr. szül. előtt 61. évben jöttek használatba. Európában az első vizimalom Rómában volt a vízvezetékek-nél, és teljesen magánhasználatra volt felállítva. Ezek közül a legtöbb Róma körül a Janikulus dombon volt. A nyilvános malmok csak Honorius és Arcadius császárok alatt Kr. u. 385. évben keletkeztek, mely kortól az első malomtörvény is datálódik.

hogy azok az értelmes, okos emberek nekem utoljára tündökölnék.

A boldogság perezei oly rövidek, pedig gyakran az egész életre kihatnak.

Megválásunk oly nehéz volt, mintha lett volna meg valami mondani valónk. Az élet küzdelmeiről? Oh nem! Ki gondolna ilyenkor ilyesmire. A nyári szép napokról, a madárdalról, első találkozásunkról, az akadályokról, melyeket leküzdöttünk és a boldogságról, melyről nem sejtettük, hogy csak álmaink tündér-fátyolán látjuk annak.

Csak rövid időre távoztam el köréből. S midőn hazaérkeztem, a boldog viszontlátás réményével siettem ablakához.

A függöny le volt eresztve, a kis ablak sötét volt.

A változás meglepett, balsejtelmek szálltak meg egész valómat. A családás fájó érzete járta át szívemet; azután eszembe jutottak azok a jóságos nemes vonások, az ártatlan kifejezés. Megvigasztalódtam.

Lábujjhegyem siettem az ablakhoz, szívem hangosabban dobogott, aztán megálltam és halgatóztam.

Egyszerű keserves sirást hallottam, mely perczenként megújult; utánna mély sóhajok.

Lelkemben nyugtalanító érzések támadtak szívem elszorult mintha csak tördőfésre készült volna.

Sötét felhők csoportosultak a nyájas hold köré, lassankint elsötétült a láthatár.

Lázás nyughatatlanság kezdé gyötörni egész lelkemet, fáj nekem végtelenül, vá-

Hogy mikor épültek az első szélmal-mok, az sem oly könnyen állapítható meg. Némelyek azt állítják, hogy Augustus idejében esik eredetük, körülbelül Krisztus születése idejére, míg mások azt állítják, hogy az első szélmalom Kr. u. 718-ban épült Csehországban. Bizonyossággal tudjuk, hogy Francia- és Angolországban Kr. u. az 1050-ik évben hozták be a szélmalmo-kat. Az első hajó malmot Róma közelében a Tiberen 836-ban építették. Az első gőz-malmot az ugynevezett „Albin Mill“-t Lon-donban 1783-ban emelték. Az örléssel egybekötött szitalás a 16-ik századba esik. Mégis csak a 17. század közepénél késő-ben vált szokássá, hogy a lisztet a malom-ban megörölték és otthon megszitálták. Ezen időben ugynevezett szitalók jártak házról-házra, hogy a szitalást ellessék, minthogy nem mindenkinek volt az bir-tokában.

G. M.

A papirpénz története. A papirpénz most ünneplő születésének ezredik évforduló-ját. Nem lehet ugyan pontosan tudni, hogy az első bankó mikor látott először napvilá-got, annyi azonban bizonyos, hogy a 9-dik században jöttek forgalomba azok a papir-darabok, melyeket most minden igaz hazafi ábrándos sóhajjal emleget. Ezer év előtt Hiang-Csung u, a kínaiak birodalmának mindenható császára, egy esős napon arra a fölötté érdekes és bánatos felfedezésre jutott, hogy a kasszája üres. A nagyozopfu államfő erre a fölfedezésre rendeletet bocsátott ki a népéhez, a melyben arra kérte alattvalóit, hogy a különbeni fejvesztés terhe alatt, vigyék be a pénzüket az állam-kasszába, a hol „te-tsian“-t (repülő ércz) fognak érte kapni. Ez a nap: a bankó születésének a napja. Ez után gyorsan el-terjedt a papirpénz. Ibu Batuta, mikor a 14-ik században Kinába utazott, már nem is látott rézpénzt, a min a jámbor szerfe-llett elesodálkozott. 1295-ben a mongolok is megismerkedtek a papirpénzzel. — Annak akkor „tsan“ volt a neve, most azonban a „szervusz“ hétköznapi formáját nevezik „tsan“-nak. A „tsan“ lepedő nagyságával vetélkedő papirpénz volt, a melyen a mahomedán (?) katekizmus arany igazsá-gai voltak olvashatók. Európába Peadillo spa-nyol tábornok hozta be az első „ropogós“-t, a 15-dik század végén. Ausztriába és Olasz-országba csak a múlt század közepén bo-csátották ki az első papirpénzt. Francia-ország nemzetgyűlése kimoadta, hogy az államadósság törlesztésére assignátákat fog kibocsátani. — Ez volt a papirpénz arany korszaka. Eleinte 100 millió, néhány hónap-mulva 200 millió tallér értékű bankjegyet bocsátott ki a kormány és rövid idő mulva tíz milliárd értékű forgott közkezen. Ez csodálatos, akkor volt legszegényebb a lakosság. — Öt évvel később a „mandate“ nevű papirpénzt bocsátották ki. Ebből nem kevesebbet, mint 2400 milliót nyomtatott az állam. És a papirpénzzel egyenlő arány-ban szaporodtak a papirpénz hamisítók is. 1819-től 1821-ig 92,000 hamis bankjegyet mutattak be az angol banknak és 16 év alatt 656 embert ítéltek halálra hamisítás miatt. Ezek közül azonban csak 241 egyé-nen hajtották végre az ítéletet. Újabb idő-ben, a mikor az arany és ezüst valutát mindinkább meghonosítják Európa államai, a papirpénz mindinkább le fog szorulni a pénzpiaczirol.

dolt a lelkiismeret, mert azt hittem, hogy a sirásnak én vagyok oka.

Átmatlanul töltém az egész éjet; soha se vártam úgy a reggelt, soha se volt oly hosszú az éjszaka.

Másnap reggel siettem a kis lakház felé, hogy megtudjam az estéli sirás okát. A mint az utcáson végig néztem, szemembe tünt egy fekete gyászposztóval be-vont kapu; lélekzetet véve gyorsítam lép-teimet.

Sejtelmem nem csalt, a kis ház kapu-ján volt a gyászlepel, rajta a jelentés.

A tördőfés meg volt. Szemeim kö-nyekkel teltek meg, lábaim roskadozni kezdettek.

Erőt véve magamon, bementem a házba.

Ott feküdt kedvesem a ravatalon, aj-kain akkor is mosoly ült, arcza halvány-fehér volt, csak lecsukott szemei mutatták, hogy örök álmat alszik.

Szemfedele fehér volt, mint a hólepel, mely most a földet takarja. Menyasszonyi koszorujában az örökölt, a remény képe volt az élet szatyrája.

Távoli vidékre vonulva élek; de ha bemegyek a városba, felkeresem a kis ház ablakát.

A függöny legördülve áll, sötét az ablak, a zongora hangja sem szól többé azóta, s ha visszatér az elköltözött kis madár, valjon kinek énekl majd el a bá-natos dalát?

Lénárd Bálint.

Különfélék.

— **Lapunk mai számaival kezdjük meg XIII-ik évfolyamunkat. Előfizetést nyitunk a „Bars” tizenharmadik évfolyamára. Tisztelettel kérjük ez alkalommal előfizelőinket, hogy előfizetéseik megújítása iránt e hét folyamán intézkedjenek szíveskedjenek, nehogy — késedelem miatt — a lap szétküldésében akadályok merüljenek fel. — Helyben az előfizetések eszközésével a lap kihordója bízatik meg; vidéki előfizetőink részére pedig póstataltalányt mellékelünk.**

— **A Léva-gr.berzencei vasút köz-igazgatási bejárásának munkálata f. hó 30-án nyert befejezést Léván. — E vasútvonal létesítése iránt — első részének az Esztergom-Nána-Lévai vonal kiépítése óta — kételyek nem forogtak fenn. — Könynyű belátni, hogy az építendő vonalrészszel — a Garam völgyi vaspálya kiegészítését nyervén, egy nagy fontosságú pályatest lép az európai forgalomba. — A tengerpart délkeleti irányba Budapestent át — a rövid idő alatt felépülő Esztergomi vashíd segítségével — a Garam völgyi pályán nyeri és szaknyugattal a legrövidebb s így legelőképebb összeköttetését. — Ennek kell tulajdonítanunk, hogy a Léva-gr.berzencei pálya kiépítésének támogatására szívesen sorakozik minden tényező. — A kincstár mint birtokos és tetemes segélyt (150,000 frtot) nyújt a munkalat kivételéhez; a nemes vármegye 300,000 frttal járul, míg a katonai körök stratégiai szempontból támogatják a vállalatot. — Kilátásunk van reá, hogy e vasút építkezési munkálata egy év alatt kezdetét veszi.**

— **Közgyűlés.** A lévai kaszinó mult hó 26-án tartotta meg ez évi rendes közgyűlését. Az egyesület belételeiben előfordult eseményekről híi képet adott Lakner Lászlónak, az egyesület igazgatójának kimerítő jelentése, a melynek tudomásul vételét után a tisztújítás a következőleg ejtette meg: elnök: dr. Brach Ferencz; igazgató, Lakner László; aligazgató, Frankó István; jegyző, János Ferencz; pénztárnok, Zsolnay József; könyvtárnok, Kiss Gyula; ügyész, Dr. Kaszaniczky Kálmán; gondnok, Gusztáfy Endre, a ki azonban lemondott s ennek folytán a választmány ezen tisztiséget Czibulya Vilmossal töltötte be. — Választmányi tagok: Báthy László, Batizy Gusztáv, Belcsák László, dr. Hamar Gyula, Holló Sándor, Huberth Vilmos, Kondé János, Leidenfroszt Tivadar, Levaticz Gusztáv, Mácsay Lukács, Máriássy István dr. Medvezky Károly, Ordódy Endre, dr. Pólya József, Schwarz György, Szabó Lajos, Szakmáry Endre és Tóth Zsigmond. — Letári és számvizsgáló bizottsági tagok: Bellan Adolf, dr. Klein Jakab és Merkáder Alajos. — Az egyesület mult évi bevétel volt: 4098 frt 17; kiadása: 3475 frt 04 kr; maradvány: 623 frt 13 kr. — A jövő évi költségvetés 3723 frt 13 kr. bevétel; 3323 frt 13 kr kiadás és 400 frtnyi pénztári maradványban lett megállapítva.

— **A lévai dalárda által f. évi jan. hó 14-én az „Oroszlán” vendéglő termeiben tartandó dal- és zeneestélyre szóló meghívókat már kibocsátotta a rendező bizottság. Az estélyre a következő érdekes műsort állította össze a dalárda: 1. „Egy viharos éjjel” Attenhofer K-tól, zongorakiséret mellett éneklő a dalárda. 2. a) „Garten-Melodie” b) „Am Springbrunnen” c) „Abendlied” Schuhmauntól; zongorán négy kézre játsszák Dr. Karafiáth Márius és Belcsák László. 3. „Népdalcsokor” Fekete Fidéltől; éneklő a dalárda. 4. „Mendelssohn hegedűkoncertjének Andantója”; Reinhard A től harmóniumon és zongorán előadják Richter Ferencz és Richter Tivadar. 5. „Hallgató magyar” Hazslinszky G-tól, zongorakiséret mellett hegedűn előadja Becker Nándor. 6. „Haydn 1-ső Symphoniája” zenekarra alkalmazta Richter F. zongorakiséret mellett előadják a zenekedvelő. 7. „A tavasz ünneplése” Pache I-től; zongorakiséret mellett éneklő a dalárda.**

— **Irányai siremléke.** A függetlenségi és 48-as párt nevében kiküldött bizottság felhívást intéz a nemzethez, hogy Irányi Dániel siremlékére adakozzék. Irányi Dániel szereplését ismeri a nagy közönség s így füléreivel bizonyára sietni fog áldozni a nemes ezélra. Adományok az orsz. központi takarékpénztárhoz (Budapest, IV., Deák Ferencz-utca 7. sz.) küldendők.

— **„Emlékek Barsvármegye hajdanából.”** Egy magyar főúr, ki nemcsak a közügyek, hanem a történetírás terén is érdemeket szerzett apróbb tudományos czikkökkel, most egész kötettel lepte meg a közönséget. Szerémi álnév alatt, mint tudva van, Odescalchi Arthur herceg szokta történeti tanulmányait a Századok-ban és más szakközönyökben közzé tenni. Mint vármegyénk egyik nagybirtokosa, őt is e megye érdeklő leginkább és elmondhatjuk, hogy senki nem ismeri ugy a vármegye történetét az eredeti emlékek alapján, mint ő. Ez emlékeket Barsvármegye Hajdanából bocsátotta most közre, 226 eredeti okla-

vélben mutatván be egy XV-XVII. századi megye kül- és beléletét, melyen keresztül-kasul jártak a duló török, német és magyar csoportok is, és ugyancsak nehéz volt a helyzete ez időben az alispánnak és tisztikarnak, hogy minél kevesebb csapás érje a megye lakosságát. A publikáció teljesen a legújabb tudományos elvek szerint történt, sőt az egyes leveleket még kommentárral is kíséri, úgy, hogy ezuttal a munka még inkább nyert tudományos becset. A főrangú szerző, kinek egyik legnagyobb öröme telik az egyes családok levéltárait átkutatni s magának azokból regesz-tákat, híi másolatokat, jegyzeteket venni, ezen nagybecsű munkájával, mely nemcsak bennünket, barsiakat, érdekel, de a melyet a szélesebb körű közönség is a legnagyobb érdekléllyel olvashat, valóban becses szolgálato-t tett nemcsak vármegyénknek, hanem a hazai tudományok is.

— **Felolvasási estély.** A lévai iparos olvasókör karácsony második ünnepén 1892. december 26-án saját helyiségben felolvasási estélyt rendezett, melyen Kersék János tartott humoros felolvasást arról a themáról, hogy milyen lesz Léva város száz esztendő múlva. A jól sikerült humoros szokszor megkaczagtatta a jó kedvre hangolt közönséget. Azután Agárdy Etelka szavalta el mély érzéssel és meleg rokonszenvvel Tóth Kálmánnak „A lengyel anya” című költeményét, miért a halás közönség zajos tapsal jutalmazta meg az ügyes szavalót. Majd Frásch József Jeszenszky Dánielnek „Éji párbaj” balladáját szavalta nagy hatással. Azután Krizsányi Juliska szavalata következett, ki ügyesen csevegte el Városh Mihálynak „A zsnaimi özvegy nő” című humoros életképét. Erre Lovas János szavalta Pósa Lajos versét, „Az én lakásom”-at, melylyel mindvégig derült hangulatban tartotta a közönséget. Kucsera Janka Szulik Józsefnek egy népies költeményét, „A jó mostohát” szavalta élénken. Korpás Kálmán pedig Petőfi „E béd után”-ját reprodukálta nagy tetzes közt. Ezek után Frásch Irma közvetlen melegséggel adott elő egy komolyabb költeményt Tarkányi Bélától, melynek czime: „A honfira-leánya.” Az utolsó számot J. Ross Ferencz felolvasása képezte, ki Schiller nyomán a harangöntésről tartott szellemes csevegést. A műsor befejeztével késő éjjelig maradt együtt a közönség és Sándor zenéje mellett a fiatalág majd reggelig aprózta a csárdást. Az estély siker tekintetében méltó utóda volt elődeinek.

— **A Lévai takaré- és hitelintézetnél** halálózás folytán megüresedett könyvelői állásra Simay Antal a zilahi takarékpénztár volt könyvelőjét választották meg.

— **Meddig érvényes az ezüst pénzek?** Illetékes helyről vett értesülés alapján figyelmeztetjük a közönséget, hogy az ezüst egyforintosok és 25 krajczárosok a pénzügyminiszter legújabb rendelete szerint 1895. január 1-ig forgalomban hagyatnak és teljes értékükben fogadtatnak el. — Jó lesz tehát ovakodni azoktól, kik furfangos módon 95, illetve 20 kr. becserelési árat ígérgetnek az említett ezüst pénzekért!

— **Megegerősített alapszabályok.** A belügyminiszter a lévai kereskedő ifjak társulatának alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

— **A hideg.** Fenn az égbolton aranyosan ragyogott a nap, lenn a földön 10-12 fok hideget mutatott a hőmérő és erősen dideregtek a karácsonyi ünneplő emberek. Az enyhe napok után ismét a szigorú tél köszöntött be éppen karácsonyra. Nálunk csak annyiban okozott bajt a hideg ujjabb beállta, hogy erősebben kell fűtenünk; de a Duna mentén nagyobb veszedelem van ennél. A Duna jege itt-ott összetorlódot s ha nem áll be enyhébb idő és az éjjeli fagyok erősödnek, a legkomyabb veszélytől tarthatni. Az áradás nagy. Az időjelző intézetek a legközelebbi napokra még koményebb hideget jósolnak, könnyű északi szél mellett.

— **Uj hetilap.** Liptó Szt. Miklóson „Liptó” czimen uj hetilap indul meg a mai nappal. A lapot Nagy István, városunk szülőtte polgári iskolai tanár s lapunk munkatársa fogja szerkeszteni. Az új közlöny a megye társadalmi és közzgazdasági érdekei mellett főleg annak közművelődési viszonyaival fog foglalkozni s így hatalmas támogatója, és terjesztője lehet a F. M. K. E. érdekeinek Liptóvármegyében. A lap mutatvány-száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Előfizetési ára negyedévenként 1 frt.

— **1858 óta égő banya.** Amerika egyik nevezetessége a Summit Hilli banya Penvylvániában, mely igen értékes szén- és olajbanya és a mely 1858 óta folytonosan lángokban áll, anélkül, hogy ezt a föld alatti tüzet valahogyan eloltani sikerült volna. Az égő banya felett levő sziklák oly melegok, hogy kézzel azokat alig lehet megérinteni és a nagy hőset miatt semmiféle növényzet nem fejlődhetik. A lángok oddig még nem érik a föld felszínét, de gőzök és gázok ezer és ezer helyen szállnak fel.

— **A konyak fogyasztása Magyarországon.** Statisztikai adatok bizonyítják, hogy Magyarországot 1891-ben 923,400 forintot érő konyakot fogyasztott. A külföldi konyakhoz még hozzá kell számítani azt a

magyar konyakot, a melyet idehaza gyártottak. A konyakfogyasztás ára ilyenformán jóval több az egy milliónál. A külföldi itt is nyer rajtunk, mert magyar konyakot csak 686,140 forint árat vittek ki az országból, a behozatal tehát 237,260 forinttal, vagyis 34 százalékkal nagyobb a kivittelnél. Magyarországon van 17 millió ember, ki lehet tehát számítani, hogy igazság szerint mennyi konyakot szabadna meginni minden magyar embernek.

— **Uj csodaszer.** Amerikai orvosok hirdetik, hogy az aranyoldat legjobb eszköze a részegeskedés ellen. Ha ugyanis az aranyat feloldva, naponként négyszer belövelik az izsákok bőre alá, ez teljes egy hónapig megundorodik a pálinkától és más szeszest italoktól. Mondják, hogy ily módon már több embert gyógyítottak ki.

— **RÖVID HIREK.** — **A kis lutri** megszüntetése már a jövő évre van tervben. Ez csak egy történhetik, ha Ausztriában is eltörik a kis lutrit, a mire az ottani kormányt is hajlandó. — **A pénzügyminiszter** utasította az adóhivatalokat, hogy az új év első negyedében az állami tisztviselőknek még az eddigi forint értékben, nem pedig a korona egység alapján adja ki a fizetésüket. — **Hét óra hosszai** gyorsírtá egy huzamban Szabó László szegedi főgimn. tanuló a szegedi törvénytudományok egy végtergyalását. A stenogramm 7 sürüen teleírt ívet tett ki. A szellemi és fizikai erőnek ilyen nagymérvű produkciója még a szakemberek bámulatát is fölkelte. — **A postatisztek** körében nagy előléptetés történt ez új évvel: 261 lép felsőbb rangosztályba. — **Schuster Konstantin** váci püspök, 80 ezer frtot adományozott Vác városának árvaház létesítésére. — **A kath. akció.** Az ország különböző részeiből jelentik, hogy a kath. pápág megindította az akciókat a polgári házasság ellen. — **Oroszországba** a francia gyárak, hir szerint, 50,000 fegyvert szállítanak havonként; az orosz gyárakban is erősen dolgoznak s remélik, hogy egy év alatt az egész hadseregnek lesz új felszerelése. — **Negyezer láda** déli gyümölcs került a Budapestre e napokban tartott második árverésnél eladásra s a vásár igen jól sikerült, úgy, hogy ezen intézmény meggyökerezése remélhető. — **Körmöczbányán** a Szent-Háromság híres szobrát, a barokk-origi remekművét, mely porladni kezdett, Szász Gyula szobrász ügyesen restaurálta.

— **Uj fakeskedés.** Szauer Mór a Wiltoner és társa czég képviselője, értesülésünk szerint helyben fakeskedést és szenraktárt állított fel. — Mint megbízható szolid céget ajánljuk a közönség jóakarátába.

APROBAGOK.

— Rovatvezető Zuhány. —

— **Késő ebredés.** Kis menyecske (társaságban). A férjemmel összepöröltem, de megint kibékülünk s ennek emlékére egy kis diófát ültettünk a házunk elé. — **Tanácsnokné** (a férjéhez): Látdo, ha mi is így tettünk volna, milyen pompás fasor virítna most a házunkhoz!

— **Nagy haladás.** Nagynénit: Nos Ella, mutasd meg, mit tudsz már francziánul. Híad csak francziánul a nevelőnődet! — Ella: Pszt! Pszt!

— **Aszük cipő.** — Hogyan viselhetsz olyan szűk cipőt? — Szinte nekem fáj, ha nézem! — Te talán a tyukszeméiddel nézed?

TANÜGY.

Alulírt helybeli evang. néptanító cor-repetitoral ajánkozik; elemi iskolai növendékek mellé. Feltételei szerények. Léván, 1892. decz. 24.

Szánik Ernő.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar gazdasági ipar hazánkban.

A „Magyar Fém- és Gépipar” czimű szaklapból vesszük át az atábbi érdekes czikket:

Még alig tíz éve, hogy a magyar ipar Európa kereskedelmi és arupiaczaiu tényezővé kezd válni. Azelőtt szamot sem „eüt és nem csekély küzdelmünkbe került, hogy megnyiljanak előttünk a kereskedelmi központok, hol a nemzetközi forgalom ezer-mesterei mesés kiucseket sajtoltak a népek száraz munkájából.

Földmívelő nép voltunk és nem sokat tekintettünk a szomszédra, hol a föld nem volt olyan kövér, mint nálunk és nem rejtett magában annyi áldást, mint az Alföld. Meg voltunk elégedve, mert nem voltak igényeink. El voltunk zárva és nem tudtuk, hogy Magyarországon kívül is van — élet.

A közlekedési eszközök csodás fejlődése, a gőz és villam főhasználása a térbeli távolságok eltüntetésével az emberek és országokat olyan közel hozták egymáshoz, hogy ma már egymás tüzhelyére nehetünk és saját szemünkkel láthatjuk, mit főznek és miként főznek.

Az 1885-ben tartott országos kiállítás adta meg az irányt, melyben haladnunk kell, ez évtől kezdve jegyezhetjük föl a magyar ipar haladását, gazdasági életünk krónikájában.

— És azóta minden esztendőben nagyobb emelkedés mutatkozik. Mindenütt örvendetes haladás. Iparágak, melyekről ezelőtt még csak remélni sem lehetett, hogy a külföldi versenyt piacunkról leszorítandja, ma már olyan virágzásnak indultak, hogy tulajdonuk bármelyik külföldi gyártmányon minőség, külső szín és czélszerűség tekintetében. Ilyen többek közt például az „Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat” gazdasági czikkjei is. A nevezett gyár a gépipar valódi remekait képes előállítani és ennek következtében diadalmasan konkurrál a külfölddel. A nevezett gépgyár a munkások folytonos szaporítása mellett is alig győzi a fogyasztók keresletét kielégíteni és olykor szinte zavarba jön, annyira tulterhelik megrendelésekkel.

A magyar iparuk ilyen diadalára valóban büszkéek lehetünk, mert ez a körülmény azt is jelenti, hogy a magyar piacon immár nem dominál többé az angol és amerikai verseny és a magyar gazdaközönség végre belátta, hogy idehaza is tudunk már készíteni gőzcsépiogépet, rostát, malmot és egyéb gazdasági iparczikket, olyant, mely olesóság és tartósság tekintetében nemcsak hogy mérközik az idegennel, de felül áll a külföldin.

A gazdaközönség bontakozzék ki közönyösségéből és nézzen körül itt a hazában, de nézzen csak át szomszédja szérjére, mely magyar honi ipargyártmány segélyével dolgozik és látni fogja, hogy mennyire fölöslegessé tettük a külföldi iparczikk behozatalát.

Széchenyi gróf azt mondta: minél jobban támogatja a magyar gazda a hazai ipart, annál inkább versenyképesé teszi a hazai gyárak mindegyikét.

A nagy neimzetgazda arany mondatát lassankint megvalósulni is látjuk, mert a magyar gazda valóban csak az önönmaga érdekében dolgozik, ha a magyar hazafias gyárakat támogatja és ezzel a magyar munkásoknak nyújt kenyeret.

Lévai piaczi árak.

Rovatvezető: Kónya József városkapitány.

Buza: m-mázsánként 6 frt 50 kr, 6 frt. 80 Két szoros 6 frt — kr. 6 frt 20 kr. Rozs 5 frt. 60 kr. 6 frt 80 kr. Arpa 5 frt — kr. 6 frt — Kukoricza 4 frt 30 kr 4 frt 70 kr. Bab 4 frt 20 kr. 4 frt 50 kr. Zab 5 frt — kr. 5 frt 50 kr. Lenecse 7 frt — kr. 7 frt 20 kr. Köles 4 frt — kr. 4 frt 50 kr.

Nyiltér.

I.

Báli selyemszöveteket méterenként 45 krtól II ft 65 krig, valamint fekete, fehér és szines selyemszöveteket is méterenként 45 krtól II ft 65 krig — sima, csikozott, koczázott matázott, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban) póstaber és vámmentesen szállit: Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyara Zürichben, Mintak postafordulóval küldetnek. Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

II.

6537/892. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ipolysági kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Cziglián János kesőbbi, H. Ján János és neje Mottka Anna korábbi végrehajtónak, ifj. Kluska Márton mint végrehajtást szenvedő ellenel 66 frt 20 kr. illetve 1000 frt társosöveteles és járulékaiknak kielégítése iránti végrehajtási ügyében az ipolysági kir. törvényszék területén levő alsó Prandorf község határában fekvő az alsó prandorf 164. sz. tjkvben ifj. Kluska Márton és neje Szlaminka Katalin tulajdoniul bejegyzett a + 562. hrsz. a. „lücke” szántóra 92 frt az ottani 443. sz. tjkvben Smkovits kűl Csalovka Zsuzsanna, Kluska Márton és neje Szlaminka Katalin tulajdoniul bejegyzett b) + 603. hrsz. a. batovszke luke rére 57 frt az ottani 444. sz. tjkvben Kluska Márton és neje Szlaminka Katalin tulajdoniul bejegyzett c) + 694. hrsz. a. batovszke lücke rére 76 frt továbbá az alsó prandorf 237. sz. tjkvben ifj. Kluska Márton tulajdoniul bejegyzett d) + 1789 hrsz. a. Plicesko szántóra 50 frt e) + 1795. hrsz. a. Plicesko szántóra 12 frt az ottani 319. sz. tjkvben ugyanannak tulajdoniul bejegyzett f) + 891. hrsz. a. Dzerzanyeste dijale szántóra 270 frt az ottani 371. sz. tjkvben ugyanannak tulajdoniul bejegyzett g) + 2000. hrsz. a. Plicesko szögöre 88 frtban ezennel megalapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi január hó 7 ik napján délelőtti 10 órakor alsó Prandorfon a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsarának 10% -at vagyis 9 frtot, illetve 6 frt, 8 frt, 5 frt, 2 frt, 27 frt és illetve 9 forintot készpenzben, vagy az 1881. LX. t-cz. 42. §-ában jelzett árfoyammal szamított és az 1881. évi november hó 1-en 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságyügyminiszteri rendelet 8 §-ában, kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t-cz. 170. §-a értelmében a banatpenznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényét átszolgáltatani.

Az ipolysági kir. törvényszék mint tkvi hatóság. Ipolyság, 1892. évi október hó 26-án.

Képes Andor,
kir. törvénz. bíró.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 3 koba kerül; bélyegdíjban — a lakás megjelölése mellett — fizetendő minden egyszeri beiktatásért 37 kr.

KIS HIRDETESEK.

Hirdetésekre bővebb felvilágosítást Nvitrai és társa kiadóvezető ad, ki levélbeli tudakozásra postabélyeg beküldése mellett azonnal válaszol.

Léván, élénk forgalmu helyen egy tágas udvarral bíró, nagy vendéglőépület 1893 május elsejétől egyelőre három évre bérbeadandó. Az épületben van 7 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pincze, két 24 lónak való istálló, 1 kisebb magtár, kövezett, jégverem, 1 félszer. Cim meg tudható a kiadóhivatalban.

Két kazal széna, két kazal sarju eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Mutatvány számokat ingyen és bérmentesen.

Magyarország

legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja

KÉPES CSALÁDI LAPOK

1893-ik év január hó 1-én

TIZENÖTÖDIK ÉVFOLYAMÁBA LÉP

a magyar művelt, de különösen a magyar női művelt olvasó közönségnek legkedvesebb lapja.

A „Képes Családi Lapok“ magyar szépirodalmi lapok között legjobban el van terjedve.

A „Képes Családi Lapok“ most lépett a 15-ik évtolyamába, mi eléggé bizonyítja, mennyire megnyerte e lap a magyar művelt közönség tetszését.

A „Képes Családi Lapok“ szellemi részét, a magyar irodalom legelső írói nyújtják. A szerkesztőség dr. Murányi Ármin, dr. Tolnai Lajos és Várady Antal kezében van, akik sem fáradságot, sem költséget nem kimélnék, hogy a lap szelleme a művelt olvasók legmagasabb igényeit is kielégítse.

A „Képes Családi Lapok“ munkatársai sorában vannak a többi között: Jókai, Mikszáth, Dalmady, Temérdek, Lauka, Tölgyessy, dr. Murányi Ernő, Csorba A., Pósa, Rudnyánszky, Beniczky Bajza Lenke, Büttner Lina, Nagyvárady Mira, Kövér Ilma, V. Gaál Karolina, Harmath Lujza, Hevesiné Sikor Margit, stb. stb. hirneves íróink és írónök.

A „Képes Családi Lapok“ minden számában legkiválóbb művészek rajzai és képei után kitűnő illusztrációkat ad.

A „Képes Családi Lapok“, minden számához legjobb íróinktól egy regényteljes nyomtatott ívét kapják az olvasók díjtalanul s így egy év alatt 5—6 regény birtokába jutnak melyekhez mindig diszes boríték is járul.

A „Képes Családi Lapok“ minden számában ügyesen össze állított sakrejtvények, apróságok és irodalmi ismertetéseket talál az olvasó: — s a lap előfizetőinek postájában a legszellemdusabb társalgás folyik az előfizetők között, végül:

A „Képes Családi Lapok“ minden kéthétben külön divat mellékletet ad, a mely a női közönségnek minden más divat lapot teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetése egy évre 6 frt. félévre 3 frt. negyedévre 1.50., aki az egész évi előfizetési díjához 80 krt. küld, 4 regényt, a ki félévi előfizetéséhez 40 krt. küld, 2 regényt s a ki negyedévi előfizetéséhez 20 krt. küld, 1 regényt kap bérmentve jutalmul.

Előfizetéseket az év bármely napjától elfogad és levelező lapon óhajtsra mutatvány számokat bárkinek díjtalanul küld:

A „Képes Családi Lapok“ kiadó hivatala

Budapest, Nagykorona. utca 20. sz.

Csúz és köszvény

ezuzos fej- és fogszagatások, ütési és fczamodási, valamint fagydagának ellen meglepő gyorsan és biztosan hat a

REPARATOR

nevű gyógyszer, melynek üvege 50 kr. vagy egy frtért minden gyógyszerháznál kapható. A Reparatorral a Rókus-kórbázban 136 esetben tétett kísérlet, melyeknél 7 esetben javulás, 129 esetben teljes gyógyulás éretett el.

Vérszegénység és sápkór

továbbá gyenge gyermekek erősítésére kitűnő hatású és pompás ízű szer a **Tokaji China vasbor**, mely az országos egészségügyi tanács javaslatára belügyministryel látott el. Sok rossz utaztat létezik, miért is kérem vételnél név. aláírást követelni. Kis üveg 1 frt 60 kr. nagy 3 frt.

Acatia-szappan

kedves illata, kellemes habzása és rendkívüli tartósságánál fogva lett rövid időn kedvelté. 1 drb. 50, 3 drb. egy dobozban 1 frt 40 kr.

Acatia arcz-crème

rövid pár heti alkalmazásnál pompás üde, gyermekded arczbőr nyerhető. Az arczbőr mindennemű éktelenségét bizton eltávolítja. 1 üveg ára 1 frt.

A „crème de Marguerite“

az arczbőr táplálására üdén tartására szolgál. Előkelő körökben igen kedvelt. Egy köcsög ára 2 frt.

Ezek gyógyszerháram kiválóbb specialitásai, melyek főváros- és ország-szerte a legjobb hírnévnek örvendenek a postán is küldetnek

KRIEGNER GYÖRGY

gyógyszertára a „Magyar Koronához“

Budapest, Kálvin-tér.

224 6—4

MARIACZELLI
GYOMORCSEPEK!

Máriaczelli
Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és ártólanosan ismeretes házi és népszer.
A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtság, savanyu felbőgés, hasmenés, gyomorfégés, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörccs, szűkülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult a Mária-czell gyomorcsépek, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellel és italokkal, gilliszták, májbajok és hámorhóidáknál.

Emeltett bajoknál a Mária-czell gyomorcsépek évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszerháza
Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom“.

A Mária-czell gyomorcsépek valódián kaphatók.

Léván, Boleman Ede és Medveczky Sándor urak gyógyszerházaiban, Nagy-Sallóban Zsorna László, Zelizen Steyrer Károly, Lekéren Bolyos Gyula urak gyógyszerházaiban. 220. 43—4.

250

8—1

AZ

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPESTEN.

1. A mezőgazdasághoz egyáltalában szükséges összes saját hazai gyártmányu, elismert kitűnő gépeit és talajmivelő eszközeit ajánlja.
2. Minden a gazdasági gépszakmába vágó felvilágosítással és tanácscsal szívesen és díjmentesen szolgál.
3. Az összes gyártmányait magában foglaló képes árjegyzékét kívánatra készséggel megküldi.
4. A gyártelep Budapesten, külső váczu-ut 7. szám alatt van és annak megtekintése érdeklődőknek készséggel megengedettik.

250. 8—1

Levél-czim:

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT

Budapest, külső váczu-ut 7.

Van szerencsém Léva város és vidéke közönségét tisztelettel értesíteni, miszerint helyben, a vasuti állomás mellett

épület- haszon- bognár- tűzifa,

2—

és

1—1

faszén raktárt

nyitottam. Iroda-helyiségem, hol megrendeléseket és minden, szakmámba vágó megbízásokat elfogadok, a vasuti állomás területén létezik.

Szíves pártfogásukat kérve,

Léván, 1893. január 1.

teljes tisztelettel

Szauer Mór.